

Sygn. akt VIII U 2925/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Magdalena Kimel
Protokolant	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2019 r. w Gliwicach

sprawy A. W. (W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania A. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 16 listopada 2018 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) sędzia del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 2925/18

UZASADNIENIE

Decyzją o 16 listopada 2018 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych działając na podstawie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu A. W. prawa do przeliczenia emerytury, albowiem nie przedłożył on żadnych nowych dowodów i nie zostały ujawnione nowe okoliczności mające wpływ na wysokość świadczenia. Wskazał również, że z uwagi na brak dokumentacji płacowej za okres od 1 lipca 1961 r. do 31 grudnia 1979 r. do obliczeń przyjęto minimalne wynagrodzenie za pracę.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony. Wniósł odwołanie, w którym twierdził, że istnieją podstawy do przeliczenia otrzymywanej przez niego emerytury. Wskazał, że nie może ponosić ujemnych konsekwencji obowiązujących w latach minionych przepisów pozwalających na nieprzechowywanie dokumentów dotyczących uzyskiwanych zarobków i wynikających z tego składek na ubezpieczenie społeczne. Domagał się również dopuszczenia dowodu opinii biegłego na okoliczność uzyskiwanych przez niego zarobków za lata 1961-1979.

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. W. urodził się w dniu (...) W dniu (...)r. zawarł związek małżeński.

Ubezpieczony pracował:

- od 18 marca 1955 r. do 26 grudnia 1955 r. w Kombinacie Budownictwa (...) w B.,

- od 2 kwietnia 1959 r. do 11 stycznia 1957 r. w KWK (...),

- od 13 kwietnia 1959 r. do 30 czerwca 1961 r. w KWK (...).

Następnie ubezpieczony pracował w KWK (...) w K. w okresie od 1 lipca 1967 r. do 29 czerwca 1990 r., z tym, że:

- od 1 lipca 1961 r. do 1 sierpnia 1974 r. jako pracownik niewykwalifikowany pod ziemią,

- od 2 sierpnia 1974 r. do 28 lutego 1975 r. jako młodszy górnik pod ziemią,

- od 1 marca 1975 r. do 28 lutego 1984 r. jako górnik pod ziemią,

- od 1 marca 1984 r. do 29 czerwca 1990 r. jako górnik kombajnista pod ziemią.

W okresie zatrudnienia w KWK (...), ubezpieczony pracował w systemie zmianowym, a za prace na II i III zmianie otrzymywał dodatek. Pracował również średnio przez 2 niedziele w miesiącu.

Decyzją z dnia 20 marca 1984 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej od dnia 22 stycznia 1984 r. Podstawę wymiaru świadczenia ustalono w oparciu o wynagrodzenia z 3 lat, tj. z lat 1985-1987. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 291,92% i został ograniczony do 250%.

W dniu 12 grudnia 2016 r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego o przeliczenie emerytury, zgodnie z art. 110 i 110a ustawy emerytalnej. Decyzją z dnia 23 grudnia 2016 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia emerytury, bowiem wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł jedynie 177,53 %, a więc okazał się niższy niż 250%. Został on obliczony na podstawie wynagrodzeń ubezpieczonego wynikających z druku rp7 z dnia 21 listopada 2016 r. (lata 1980-1990) oraz kopii legitymacji ubezpieczeniowej (lata 1966-1967). Natomiast za lata 1966-1967 i 1973-1990 przyjęto wynagrodzenie minimalne.

W dniu 11 lipca 2017 r. ubezpieczony wystąpił o przeliczenie emerytury w myśl art.110 ustawy emerytalnej. Do wniosku nie przedłożył żadnych nowych dowodów. W dniu 26 lipca 2017 r. organ rentowy na zasadzie art. 114 ustawy emerytalnej odmówił ubezpieczonej prawa do przeliczenia świadczenia.

W dniu 24 kwietnia 2017 r. ubezpieczony po raz kolejny wystąpił o przeliczenie świadczenia emerytalnego. Poza dotychczasowymi dowodami, dodatkowo przedłożył pismo z (...) z dnia 21 listopada 2016 r. z informacją o przekazywaniu mu druków z wynagrodzeniami za okres od 1980 r. do 1990 r. oraz o braku dokumentacji płacowej sprzed 1980 r. W dniu 27 lipca 2017 r. organ rentowy ponownie odmówił ubezpieczonemu przeliczenia emerytury. Podstawą rozstrzygnięcia był art. 114 ustawy emerytalnej.

W dniu 29 października 2018 r. ubezpieczony ponownie wystąpił o przeliczenie emerytury.

W dniu 16 listopada 2018 r. organ rentowy działając na zasadzie art. 114 ustawy emerytalnej wydał decyzję, w której odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia emerytury,

Od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł odwołanie, które zainicjowało niniejsze postępowanie.

W trakcie postępowania, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego Z. T., któremu zlecił opracowanie opinii zawierającej wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS

w najkorzystniejszym wariantcie z uwzględnieniem zarobków przypadających w części po przyznaniu świadczenia, a także faktu, że odwołujący pracował w systemie zmianowym, za pracę na II i III zmianie otrzymywał dodatek wynikający z przepisów branżowych.

Wynagrodzenie ubezpieczonego za okres od 1966 r. do 1967 r. wynika z legitymacji ubezpieczeniowej, a za okres od 1980 r. do 1990 r. wynika z druku rp7 z dnia 21 listopada 2016 r. (...) SA nie posiada dokumentacji płacowej ubezpieczonego sprzed 1980 r., zatem konieczne było odtworzenie przez biegłego wynagrodzenia za ten okres.

Do obliczeń biegły uwzględnił tylko te składniki wynagrodzenia, co do której nie ma wątpliwości, że ubezpieczony je otrzymywał, a więc: wynagrodzenie zasadnicze, Kartę Górnika, deputat węglowy, dodatek za prace w niedzielę (co najmniej 2 pracujące niedziele w miesiącu), dodatek za pracę na II i III zmianie.

W związku z tym, że w okresie od 1961 r. do 1979 r. podstawy wymiaru składek nie stanowiły wypłaty z funduszu zakładowego (tzw. 13 i 14 stki), to nie zostały one uwzględnione do obliczeń. Nie uwzględniono także innych składników, takich jak premie, nagrody, dodatek za prace w nadgodzinach, czy inne dodatki, albowiem nie ma dowodów na to, że ubezpieczony je otrzymywał.

Na wynagrodzenie ubezpieczonego składały się składniki, zgodnie z poniższym zestawieniem:

Okres	Kategoria Płaca zaszeregowana	Stawka	Karta Górnika	Deputat węglowy	Dodatek z pracę poza 1 zmianą	Dodatek z pracę na III zmianie - praca nocna	Dodatek za pracę w niedziele	
od	do	Stawka na dniówkę						
1961-07-01	1968-11-30	kat. VIII poz. 61	50,00 zł	Od lipca 1961 r. 15% okres pracy ponad 2-5 lat nieprzerwaną pracę, praca w przodkach - ustalone na podstawie Uchwały Rady Ministrów z dnia	Ilość 2 tony/rok a od stycznia 1965r. 8 ton/rok (data zawarcia związku małżeńskiego 31.12.1964r.) Cena za 1 tonę węgla od 1961 roku -	dodatek za pracę na 11 zmianie obowiązywał od	Do czerwca 1972r. 10% - na podstawie art. 15 Zbiorowego Układu Pracy obowiązującego od 1.04.1957r. Od lipca 1972r. 20% - na podstawie art. 15	do 31.12.1974r. dodatek w wysokości 100% - zgodnie z art. 17 Zbiorowego Układu Pracy z 01.04.1957r. dodatek w wysokości 100%, - od

				<p>30 listopada 1949 roku w sprawne szczególnie przywilejów dla górników w górnictwie węglowym "Monitor Polski nr A-100 poz. 1175".</p> <p>Od maja 1964r. - 20% - okres pracy ponad 5 lat.</p>	<p>262,50, w 1963 roku 441.44 zł. od 1964 do 1970 roku - 500zł a od 1971 roku - 550zł</p>	<p>Zbiorowego Układu Pracy z 1.04.1957 roku w brzmieniu nadanym protokołami dodatkowymi wydanymi do dnia 30.06.1972 roku</p> <p>Od 01.10.1974r. 30% - na podstawie na podstawie § 4 ust. 1 uchwały Rady Ministrów nr 230/74 z 27.09.1974r. a od 01.01.1975r. na podstawie § 30 załącznika nr 1 Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 roku.</p> <p>Biegły do wyliczeń przyjmuje, że odwołujący</p> <p>1/3</p>	<p>01.01.1975r. - dodatek w wysokości 100% oprócz normalnego wynagrodzenia w ilości przepracowanych w danym miesiącu niedziel na podstawie art. 8 Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 roku.</p>
--	--	--	--	--	---	---	--

							<i>dniówek pracował na III - nocnej zmianie.</i>
<i>1968-12-01</i>	<i>1974-08-01</i>	<i>kat. III</i>	<i>80,00 zł</i>	<i>20% okres pracy ponad 5 lat - ustalone na podstawie Uchwały Rady Ministrów z dnia 30 listopada 1949 roku w sprawie szczególnych przywilejów dla górników w górnictwie węglowym "Monitor Polski nr A- 100 poz. 1175" Od października 1974r. - 25% naliczane w podwójnej wysokości miesięczna na podstawie uchwały Rady</i>	<i>01.10.1974r. 10% - na podstawie par. 4 ust. 2 uchwały Rady Ministrów nr 230/74 z 27.09. ! 974r.) a od 01.01.1975r. na podstawie par. 31 załącznika nr 1 Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 roku. Biegły kole wyliczeń przyjmuje, że 1/3 dniówek odwołujący pracował na 11 zmianie.</i>		

				<p>Ministrów nr 230/74 z dnia 27.09.1974r. - okres pracy ponad 10- 20 lat.</p> <p>Od 01.01.1975r. - 25% - okres pracy ponad 10-20 lat, podwyższone o 100% zgodnie par. 25 załącznika nr 1 do Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Węglowego z 01.01.1975r.</p> <p>Od maja 1979r. 30% - okres pracy ponad 20 lat. podwyższone o 100%</p>	
1974-08-02	1975-02-28	kat. IV	124,00 zł		
1975-03-01	1976-08-31	kat. VI	136,00 zł		

1976-09-01	1979-12-31	kat. IX	184,00 zł	
-------------------	-------------------	----------------	----------------------	--

Stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %) za lata od 1961 do 1990 kształtuje się następująco:

Lp.	za rok kalendarzowy	zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)	kwota rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego za rok kalendarzowy (w zł)	stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)
1	1961	10 625,00	19 500,00	54,49
2	1962	21 190,83	20 160,00	105,11
3	1963	21 548,71	21 156,00	101,86
4	1964	22 213,33	21 792,00	101,93
5	1965	22 488,33	22 404,00	100,38
6	1966	44 740,66	23 208,00	192,78
7	1967	47 859,10	24 192,00	197,83
8	1968	26 411,67	25 272,00	104,51
9	1969	38 381,33	26 088,00	147,12
10	1970	38 282,67	26 820,00	142,74
11	1971	38 781,33	28 296,00	137,06
12	1972	39 120,00	30 108,00	129,93

13	1973	39 760,00	33 576,00	118,42
14	1974	51 315,47	38 220,00	134,26
15	1975	79 639,47	46 956,00	169,60
16	1976	90 276,53	51 372,00	175,73
17	1977	108 593,07	55 152,00	196,90
18	1978	107 992,00	58 644,00	184,15
19	1979	112 058,40	63 924,00	175,30
20	1980	145 930,00	72 480,00	201,34
21	1981	215 727,00	92 268,00	233,80
22	1982	402 351,00	139 572,00	288,27
23	1983	527 935,00	173 700,00	303,93
24	1984	706 407,00	202 056,00	349,61
25	1985	723 539,00	240 060,00	301,40
26	1986	889 218,00	289 140,00	307,54
27	1987	1 045 006,00	350 208,00	298,40
28	1988	1 789 187,00	637 080,00	280,84
29	1989	7 001 381,00	2 481 096,00	282,19
30	1990	11 354 732,00	12 355 644,00	91,90

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru biorąc pod uwagę najlepsze 20 lat z całego okresu zatrudnienia kształtuje się w następujący sposób:

<i>Lp.</i>	<i>za rok kalendarzowy</i>	<i>zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)</i>	<i>kwota rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego za rok kalendarzowy (w zł)</i>	<i>stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)</i>
1	1966	44 740,66	23 208,00	192,78
2	1967	47 859,10	24 192,00	197,83
3	1969	38 381,33	26 088,00	147,12
4	1970	38 282,67	26 820,00	142,74
5	1971	38 781,33	28 296,00	137,06
6	1975	79 639,47	46 956,00	169,60
7	1976	90 276,53	51 372,00	175,73
8	1977	108 593,07	55 152,00	196,90
9	1978	107 992,00	58 644,00	184,15
10	1979	112 058,40	63 924,00	175,30
11	1980	145 930,00	72 480,00	201,34
12	1981	215 727,00	92 268,00	233,80
13	1982	402 351,00	139 572,00	288,27
14	1983	527 935,00	173 700,00	303,93
15	1984	706 407,00	202 056,00	349,61
16	1985	723 539,00	240 060,00	301,40

17	1986	889 218,00	289 140,00	307,54
18	1987	1 045 006,00	350 208,00	298,40
19	1988	1 789 187,00	637 080,00	280,84
20	1989	7 001 381,00	2 481 096,00	282,19
SUMA:	4 566,54			
Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury	228,33%			

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, aktach osobowych ubezpieczonego, zeznań ubezpieczonego złożonych na rozprawie w dniu 13 marca 2019 r. (k.19); opinii sądowej sporządzonej przez biegłego Z. T. z dnia 14 lipca 2019 r. (k.23-50).

Sąd podzielił w całości opinię sporządzoną przez biegłego Z. T., albowiem jest ona spójna, logiczna, precyzyjna oraz została sporządzona w sposób fachowy. Zgodnie z tezą Sądu, biegły odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za okres nieudokumentowany od 1961 r. do 1979 r. mając na uwadze przepisy branżowe, dane znajdujące w aktach osobowych ubezpieczonego i aktach organu rentowego. Do obliczeń uwzględnił tylko te składniki wynagrodzenia, co do których nie ma wątpliwości, że ubezpieczony je otrzymywał, a więc wynagrodzenie zasadnicze, Kartę Górnika, deputat węglowy, dodatek za prace w niedzielę (co najmniej 2 pracujące niedziele w miesiącu), dodatek za pracę na II i III zmianie. Inne składniki zostały pominięte, bowiem albo nie stanowiły one podstawy wymiaru składek w odtwarzanym okresie, albo nie ma dowodów na to, że ubezpieczony je otrzymywał. Otrzymany w ten sposób wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, z uwzględnieniem zarobków po przyznaniu świadczenia, wyniósł zaledwie 228,33%, zatem jest on niższy od wymaganych 250%.

Nie zasługują również na uwzględnienie wnioski ubezpieczonego, który w piśmie z dnia 5 września 2019 r. domagał się dopuszczenia dowodów z akt innych pracowników. W tym miejscu należy wskazać, że odtworzone wynagrodzenie nie może być hipotetyczne i musi być oparte na pewnych składnikach. Podkreślić należy, że w sprawie, w której dokonuje się obliczenia wysokości emerytury, rzeczą sądu jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wskazane muszą być w sposób niebudzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 6 sierpnia 2015r., sygn. akt III AUa 1878/14). Wskazać nadto należy, że ubezpieczony nawet nie zna danych pracowników porównawczych i wnosi o to, aby informacje te pozyskał Sąd, mając świadomość, że to jego obciąża ciężar dowodu. W związku z tym, Sąd na zasadzie art. 235² kpc postanowił pominąć ww. wnioski dowodowe jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Niezależnie od powyższego, zdaniem Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy był wystarczający na odtworzenie wynagrodzenia ubezpieczonego za okres sporny.

Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego w zakresie w jakim dotyczyły one otrzymywanych przez niego składników wynagrodzenia w okresie do 1979 r. Dane te posłużyły następnie do sformułowania tezy dla biegłego sądowego, który sporządził opinią sądową.

W konsekwencji, Sąd uznał, że zgromadzone dowody są kompletne i pozwalają na czynienie na ich podstawie ustaleń co do stanu faktycznego, a następnie na rozstrzygnięcie sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja okazała się prawidłowa.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 t.j.). Zaskarżoną decyzją z dnia 8 maja 2018 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przeliczenia świadczenia, ponieważ nie przedłożył on żadnych nowych dowodów mogących wpłynąć na wysokość świadczenia.

Zgodnie z art. 114 ust.1 pkt 1 w/w ustawy prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Zatem postępowanie o ponowne ustalenie prawa do świadczenia lub jego wysokości może zostać wszczęte tylko w dwóch przypadkach - przedłożenia nowych dowodów, czyli dowodów, którymi organ rentowy nie dysponował w poprzednim postępowaniu, oraz ujawnienia okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, a nieuwzględnionych przez organ rentowy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 października 2016r III AUa 2503/13 LEX nr 2157853).

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 14 kwietnia 2016r. III AUa 1404/15 (LEX nr 2047227), jeżeli zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy, to Sąd jest zobowiązany poczynić ustalenia pozwalające stwierdzić, czy po wydaniu ostatecznej decyzji, zostały przedłożone przez ubezpieczonego nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej pierwszej decyzji, które mają wpływ na prawo do przeliczenia świadczenia, czy też organ rentowy zasadnie uznał, że brak było podstaw do wznowienia postępowania. Bez spełnienia bowiem przesłanek formalnych wniosku z art. 114 ust.1 ustawy prowadzenie postępowania dotyczącego merytorycznej oceny - w tym przypadku prawa ubezpieczonego do przeliczenia świadczenia, jest bezprzedmiotowe. Regulacja tego przepisu ma „chronić” przed nieprzemyślanym wielokrotnym składaniem przez ubezpieczonych wniosków o to samo, co stanowiło już przedmiot ich rozpoznania, gdy ogranicza ona taką ewentualność wyłącznie do uzasadnionych przypadków j.w. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 września 2016r. III AUa 1020/16 (LEX nr 2138233).

Odwołujący przedłożył nowe dowody, albowiem wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego. Skorzystano również z jego akt osobowych. Warunek z art. 114 ustawy emerytalnej został zatem spełniony.

Przechodząc do dalszych rozważań, należy wskazać, że zgodnie z art. 110a ustawy emerytalnej, wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,

- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny.

W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii Z. T.. Biegły w sposób fachowy dokonał obliczeń, które ostatecznie Sąd podzielił. Wynagrodzenie ubezpieczonego za okres nieudokumentowany do 1979 r. zostało obliczone w oparciu o dokumentację zgromadzoną w aktach sprawy, w tym akta osobowe ubezpieczonego; jego zeznania oraz przepisy branżowe obowiązujące w tychże latach w górnictwie. Do obliczeń uwzględniono tylko te pewne składniki wynagrodzenia, które ubezpieczony otrzymywał. Z uwagi na brak dowodów, biegły nie uwzględnił również innych składników, które ubezpieczony mógł otrzymywać, ale nie ma na to jednoznacznych dowodów, bądź nie stanowiły one podstawy wymiaru składek. Obliczony w ten sposób wskaźnik wysokości podstawy wymiaru okazał się niższy niż 250% i wyniósł jedynie 228,33 %.

Na marginesie Sąd wskazuje, że fakt osiągnięcia dużych zarobków w górnictwie nie jest wystarczający do przyjęcia, że ubezpieczony osiągał takie zarobki i że otrzymywał również inne niż uwzględnione przez biegłego składniki wynagrodzenia. Jak już wyżej wskazano, odtwarzana wynagrodzenie nie może być hipotetyczne. Za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się kwotę udowodnioną przez ubezpieczonego, która niekoniecznie musi odpowiadać wysokości faktycznie uzyskanego wynagrodzenia, gdyż na niektóre składniki wynagrodzenia może nie być wystarczających dowodów. Nie należy również brać pod uwagę zarobków osiągniętych przez innych pracowników.

W związku z powyższym, skoro wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest niższy niż 250%, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo zgodnie z art.15 ustawy.

W rozpoznawanej sprawie brak również podstaw do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110 ustawy emerytalnej, który stanowi że wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury obliczony przez biegłego nie jest wyższy od poprzednio obliczonego, który wyniósł 291,92%.

Z tych też względów Sąd oddalił odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne, zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

(-) sędzia (del.) Magdalena Kimel